

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законів України
щодо звільнення з військової служби військовослужбовців,
які самовільно залишили військові частини
(реєстр. № 5062 від 5 вересня 2016 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 16 листопада 2016 року (протокол № 53) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо звільнення з військової служби військовослужбовців, які самовільно залишили військові частини (реєстр. № 5062 від 5 вересня 2016 року) (далі – Законопроект), поданий народними депутатами України Чорновол Т.М., Вінником І.Ю.

Згідно із пояснювальною запискою Законопроект розроблено з метою закріплення на законодавчому рівні можливості оперативно приймати рішення щодо звільнення військовослужбовців, стосовно яких порушено кримінальні провадження за самовільне залишення військової служби і оголошено в розшук.

Для досягнення зазначеної мети пропонується внести відповідні зміни до Законів України «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Прийняття вказаного Законопроекту, на думку авторів, дозволить на законодавчому рівні закріпити можливість звільняти військовослужбовців, стосовно яких порушено кримінальні провадження за самовільне залишення військової служби або місця служби і яких оголошено в розшук, та оперативно приймати рішення щодо комплектування Збройних Сил України, інших військових формувань особовим складом.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з наступного.

В Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів

України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до частин першої, другої статті 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу; оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності покладаються на Збройні Сили України, а забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом; Збройні Сили України та інші військові формування ніким не можуть бути використані для обмеження прав і свобод громадян; держава забезпечує соціальний захист громадян України, які перебувають на службі у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей (частини перша, друга, третя, четверта, п'ята статті 17 Конституції України).

Відповідно до абзацу другого, третього статті 1 Закону України «Про основи національної безпеки України» національна безпека - це захищеність важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам, якими є життєво важливі матеріальні, інтелектуальні і духовні цінності Українського народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні, визначальні потреби суспільства і держави, реалізація яких гарантує державний суверенітет України та її прогресивний розвиток.

Виключно законами України визначаються основи національної безпеки, організації Збройних Сил України і забезпечення громадського порядку (пункт 17 частини першої статті 92 Конституції України).

Однак запропоновані Законопроектom зміни містять ознаки невідповідності Основному Закону України, оскільки відповідно до частини першої статті 62 Конституції України особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Проте в змінах до статті 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» пропонується звільняти з військової служби осіб вина яких не доведена і не встановлена обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили.

Згідно з правовою позицією Конституційного Суду України, який у своєму рішенні від 23 грудня 1997 року № 7-зп зазначив, що Верховна Рада України, приймаючи закони, не має права допускати невідповідностей щодо будь-яких положень, прямо закріплених в Конституції України, перерозподіл конституційної компетенції шляхом прийняття закону є можливим тільки

шляхом внесення змін до Конституції України.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України пропонує повернути зазначений законопроект суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо звільнення з військової служби військовослужбовців, які самовільно залишили військові частини (реєстр. № 5062 від 5 вересня 2016 року), поданий народними депутатами України Чорновол Т.М., Вінником І.Ю., суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized representation of the name R.P. Knyazevich.

Р.П. КНЯЗЕВИЧ